

LABORATORUL ZONAL DE CONSERVARE ȘI RESTAURARE DIN CRAIOVA

MARIA ZISU

Laboratorul zonal de restaurare și conservare din Craiova are în strucțura sa funcțională investigații fizico-chimice și biologice, restaurare metale, ceramică, lemn, textile, manuscrise, cărți vechi, documente, pictură în ulei, prepararea pieselor de istorie naturală și conservare de monumente.

Restaurarea bunurilor cultural-artistice și științifice se efectuează de cadre cu pregătire corespunzătoare (chimiști, fizicieni, restauratori, istorici de artă și artiști plastici – cu studii superioare și medii).

Recent laboratorului zonal i-a fost atribuit un local nou (în fosta clădire a Muzeului Colecțiilor), ceea ce a impus elaborarea unui proiect și s-a trecut la executarea lucrărilor de amenajare. Dar activitatea laboratorului s-a desfășurat în condiții optime și în vechea clădire, specialiștii depunind o muncă susținută de restaurare și conservare pentru redarea în circuitul de valori a unui număr cit mai mare de obiecte.

Astfel în cadrul *laboratorului de restaurare și conservare metale* a fost redată circuitului expozițional o mare diversitate de obiecte, multe dintre ele intr-un stadiu avansat de corodare, necesitând atât tratamente chimice complexe, cit și tratamente de stabilizare în timp.

Din multitudinea de piese amintim: piese de arheologie din bronz, fier, plumb

și argint ca: fibule, brățări, cercei, inele, oglinzi, aplice, catarame, bumbi, virfuri de sulje și lance de o frumusețe artistică remarcabilă, tezaurele monetare de la Sucidava, Celei, Romula, Brica și Craiova.

Un caz special de restaurare-conservare l-a prezentat tezaurul de la Craiova, format din 4560 piese, datând de la 1600.

O parte din monezile de argint au fost puternic corodate, formind depozite compacte ce trebuiau desprinsc cu foarte multă atenție și consolidate. O altă grupă de monezi au fost pliate, monezi cărora li s-au aplicat tratamente termice repetate pentru a fi depliate și apoi s-a trecut la tratamentul propriu-zis de curățire-conservare.

De asemenea, au mai fost supuse operațiilor de conservare și alte obiecte: piese de artă decorativă din secolele XIX–XX, din alamă, bronz și argint (sfesnice, farfurii, căni, fructiere, arme albe, pistoale, puști); piese etnografice din secolele XVIII–XIX (cintare, coșare, opaije, topoare, virfuri de lame).

În *laboratorul de restaurare-conservare textile* s-au lucrat piese de valoare cum sunt: drapelul Craiovei din 1872 – din mătase, pictat cu praf de aur, având franjuri cu fir metalic; Epitrahilul din jumătatea secolului al XIX-lea brodat cu fir de mătase și fir metalic; veston

Clădirea laboratorului
din str. Unirii nr. 10

Imagine din laboratorul de restaurat metale

de Roșiori — din lină, căptușit cu bumbac, cu ciucuri din mătase și bumbi din metal; costum de negustor, de la sfîrșitul secolului al XVIII-lea, format din două piese și anume: veston din mătase cu broderie metalică, haină de negustor, din lină cu broderie metalică, piese ce au necesitat tratamente variate, datorate diversității materialelor componente și tehnicilor de realizare a acestora, și un număr apreciabil de piese etnografice de vestimentație sau de interior.

O activitate laborioasă s-a desfășurat în cadrul *laboratorului de pictură în ulei*,

În laboratorul de textile

unde au fost executate operații de mare finețe și probitate profesională, cum ar fi: stoparea unui atac biologic puternic de pe stratul pictural la o lucrare de mari dimensiuni (1400×1000) (Recolta

Activitate în laboratorul de restaurat hirtie

Aspect din laboratorul de restaurat ceramică

bogată, de Kinschi Vasile), atac datorat tratării necorespunzătoare a suportului de pinză cu clei; stagnarea unui proces evolutiv de exfoliere a stratului consistent de culoare la tabloul *Bujori*, de Nicolae Tonizza, care a necesitat des-

prinderea întregului strat pictural, tratarea cartonului, consolidarea și vernisarea întregii suprafețe picturale.

Probleme speciale au ridicat lucrările: *Portretul doctorului Pařinian, Vînditorul, Margine de pădure, Monado, Circuite*, executate de Ion Tuculescu, care a trebuit să fie transpușe de pe suportul de carton sau hirtie, pe suporturi de pinză.

În urma operațiilor de curățire s-a confirmat datarea și autorul tabloului *Bahus tîndr* (Carlo Doloi, sec. al XVIII-lea, 1647).

Activitatea de restaurare-conservare în cadrul *laboratorului de sculptură* cuprinde o serie de lucrări restaurate cum sunt: *Maria Tănase*, bust în marmură, de Milița Pătrașcu; *Portret*, gips de Gh. D. Anghel; *Monseniorul Ghika („Cârturarul”)* — gips — Gh. D. Anghel; *Portret de copil* — gips, de Anghel Chicu; *Tors*, marmură, statuetă din colecția M. Tetulescu; *Statuetă de metal*, din aceeași colecție; *Ecorșeu* — gips de C. Brâncuși.

În cadrul acțiunii de conservare

restaurare a monumentelor comemorative s-a modelat și supravegheat turnarea în bronz a însemnului comemorativ — *Vulturul* — realizându-se comandă pentru Muzeul județului Olt. De asemenea, în județul Dolj au fost conser-

rate 30 de monumente comemorative ale eroilor neamului.

Piese de valoare deosebită au fost restaurate și conservate și în cadrul *laboratorului de restaurare carte*: manuscrise, tipărituri, documente medievale. Amintim manuscrisul — Miscelaneu a cărui valoare rezidă din faptul că „Moxalia” este prima istorie universală scrisă în limba română de călugărul oltean Mihail Moxa, la 1620, și este a doua copie din cele trei care se găsesc în lume.

Alte obiecte restaurate: „Istoria Bibliei”, manuscris, aparținând Bibliotecii Universității din Craiova; „Carte românească de invățătură”, de la Biblioteca Jedenea Bihor; „Evanghelia”, 1746, de la Metropolia Olteniei și incunabule din secolul al XV-lea aparținând muzeului din Miercurea Ciuc.

Probleme deosebite de tratament au pus documentele medievale, care prezintă multe însemnări ulterioare, aparținând diferiților posesori.

În cadrul *laboratorului de restaurare ceramică*, pe lîngă lucrările de restaurare executate la vasele arheologice aflate în expoziția de bază, care au suferit deteriorări în urma seismului din 1977, au fost restaurate și vase arheologice descoperite în așezările aparținând zonei Olteniei, precum și vase etnografice și vase de artă decorativă (ceramică ta-

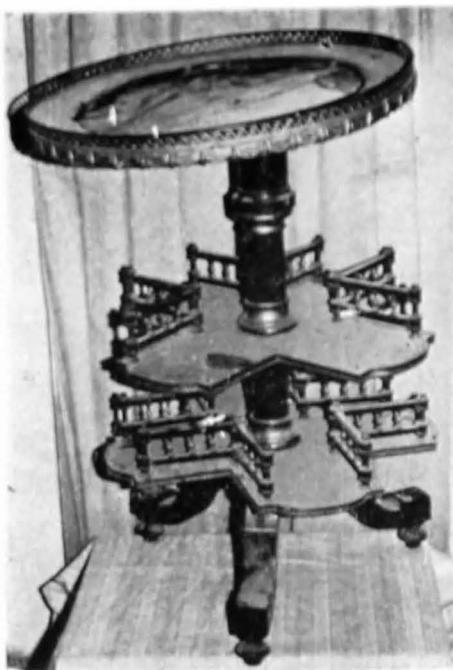
liană) de secolul al XVIII-lea de valoare deosebită, cu glazură policromă, care au necesitat intervenții de mare finețe.

Laboratorul de restaurare lemn a redat circuitului expozițional piese de mobilier din colecțiile „T. Aman” și „M. Romanescu”, precum și piese etnografice.

Bogata activitate de restaurare s-a sprijinuit pe o bază științifică, determinată de activitatea *laboratorului de investigații, fizico-chimice și biologice*, care a oferit o completă documentație, în urma analizelor microscopice, spectrografice, radiografice, testelor de chimie analitică calitativă. O parte din aceste analize au fost realizate în colaborare cu Muzeul de Istorie a României, Fabrica de avioane din Craiova, Universitatea din Craiova.

S-a avut tot timpul în vedere colaborarea dintre restaurator-conservator-investigator, acesta din urmă intervenind ori de câte ori era nevoie în procesul restaurării, pentru soluționarea problemelor ivite.

La solicitările arheologilor, sectorul de investigații a răspuns cu un studiu privind ceramica neolică descoperită în așezările Locusteni, Circea și Grădinile, dind un răspuns problematicii ridicate (structura pastei ceramice — pe așezări și faze; angoba de la suprafața unor fragmente; miezul metalic negru; tem-

Masă de secol XVIII, ce a aparținut lui Theodor Aman, după restaurare

peratura de ardere a pastei), prin care s-au putut trage concluzii asupra tehnologiei de prelucrare din acea perioadă.

Eforturile restauratorilor au fost concretizate într-o serie de referate pe problematică de restaurare, prezентate în cadrul sesiunilor anuale de comunicări ale muzeului, iar lucrările cu valoare deosebită au fost popularizate prin expoziția de restaurare, care urmează să fie permanentizată în noul local ce are spațiu și pentru expunere.

Ion Tuculescu, Portretul dr. Papini, după restaurare

Pentru viitor urmărim definitivarea amenajării noului sediu al laboratorului, conform cerințelor actuale, și colaborarea cu celelalte laboratoare din țară și cu specialiști din alte institute de cercetare, pentru ridicarea calității muncii de restaurare.

RÉSUMÉ

Le Laboratoire zonal de conservation et de restauration de Craiova fondé en 1974 inclut dans sa structure fonctionnelle des investigations physiques, chimiques et biologiques, la restauration des métaux, de la céramique, du bois, des textiles, des manuscrits, des livres anciens, des documents, des peintures en huile, la préparation des pièces d'histoire naturelle et la conservation des monuments.

A travers les années, le laboratoire a effectué de nombreux travaux de conservation et de restau-

ration non seulement pour les musées du Département de Dolj, mais aussi pour ceux d'autres départements, introduisant dans le circuit expositionnel des objets archéologiques, ethnographiques, d'arts plastiques et des livres rares, tous d'une grande valeur.

Toute l'activité s'est basée sur une permanente collaboration entre le conservateur, le restaurateur et l'investigateur.

Pour l'avenir, on a en vue de parachever l'aménagement du nouveau siège du laboratoire conformément aux exigences actuelles.